№ 70. Sobota 24. Marca 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inserya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA

na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM na drugi kwartał 1860 od 1. kwietnia do ostatniego czerwca:

na miejscu . . . . . . 4 zł. } waluty austr.
z pocztą . . . . . . 5 zł. }

Przesyłki (*franco*) odbiera **Kantor Gazety Lwowskiej**, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 21. marca. Dnia dzisiejszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XV. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 64. Cesarskie rozporządzenie z 10. marca 1860, względem dyscyplinarnego postępowania z c. k. urzędnikami i sługami.

Nr. 65. Rozporządzenie ministeryów sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i finansów z 14. marca 1860, ważne w całem państwie, — które w wykonaniu §. 4. najwyższego patentu z 1. czerwca 1860, nr. 3 Dz. u. p. naznacza termin prawomocności rozporządzeń władz krajowych.

Nr. 66. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych i policyi z 14. marca 1860, ważne w całem państwie z wyjątkiem Weneckiego okręgu administracyjnego i Pogranicza wojskowego — którem postanowiono, że zaprowadzone ustawą przemysłową książeczki robotnicze mają służyć za dokumenta podróżne i legitymacyjne.

Nr. 67. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 14. marca 1860, ważne w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Anizy, w Styryi, Karyntyi, Krainie, w Czechach, Morawii i Szląsku — mocą którego zmieniony został §. 50. patentu z 20. listopada 1852, nr. 251 Dz. u. p.

Nr. 68. Dekret ministerstwa finansów z 17. marca 1860, ważny w krajach koronnych powszechnego terytoryum celnego, którym dozwolony został wywóz cukru, wychodzącego za linię celną z prawem do wynagrodzenia opłaty celnej i konsumcyjnej także przez poboczny urząd celny w Suczawie.

Nr. 69. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 18. marca 1860, którem na mocy najwyższego postanowienia z 4. marca dozwolono także asesorom sądów handlowych w Pradze, Peszcie i Wenecyi, używać tytułu cesarskiego radcy w ciągu swojej funkcyi.

Nr. 70. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 18. marca 1860, ważne w całem państwie z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, którem postanowienia §§. 117, 158 i 321 procedury karnej rozszerzono także na niektóre osoby zostające w służbie publicznej.

Przy końcu zeszytu XV. znajduje się dodatek do ogłoszonego w zeszycie XIV. Dz. u. p. z roku 1860, nr. 59 rozporządzenia ministerstwa finansów i naczelnej komendy armii z 25. lutego 1860.

Sprawy krajowe.

(Dyrektor Richter pod sąd skazany.)

Wiedeń, 21. marca. *Gazeta wiedeńska* donosi: C. k. sąd krajowy w sprawach karnych w Wiedniu potwierdził uchwałę sędziego śledczego, by wytoczyć śledztwo specyalne przeciw Franciszkowi Richterowi, dyrektorowi uprzywilejowanego austryackiego instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu, za zbrodnię namowy do nadużycia władzy (§. 105 k. k.) tudzież by uwięzić go podczas śledztwa o moc §. 156 lit. *b.* i *c.* karn. regul. proces. a zważywszy, że zachodzi tak istota czynu pomienionej zbrodni jakoteż i prawne przeciw Franciszkowi Richter nasuwają się poszlaki, odrzucił wniesiony przeciw temu rekurs obżałowanego.

Powyższą uchwałę sądu krajowego z d. 15. marca 1860 potwierdził c. k. austryacki wyższy sąd krajowy pod d. 20. marca 1860 i odrzucił wniesiony przeciw tejże uchwale sądu krajowego rekurs Franciszka Richter.

Ameryka.

(Doniesienia z południowej Ameryki.)

Otrzymane w Anglii wiadomości z Honduras sięgają po dzień 17. lutego. W Ruatan panuje wielkie oburzenie na traktat, który wyspy zatoki oddaje bezwarunkowo republice Honduras.

— Wojska mexykańskie zajęły Santa-Cruz, twierdzę powstańczych Indyan w Yucatanie. — W Limie znaleziono dnia 9. lutego kapitana Lionela Lambert z angielskiego paropływu „Vixen," zamordowanego w okrutny sposób. Widocznie napadli go złoczyńcy, bo odarli trupa z wszelkich kosztowności. Zresztą tego rodzaju morderstwa zdarzają się często w Limie. — Znaczna część miasta Barbados spłonęła podłożonym jak wnoszą ogniem. Ogólną szkodę obliczają na pół miliona funt. szt. Zabezpieczoną była tylko własność na 30.000 funt. szt.

Hiszpania.

(Dekret amnestyi.)

Ministeryum wojny ogłosiło w Madrycie dnia 5. b. m. następujący dekret królewski:

„Pragnąc armii i marynarce dać dowód Mojej szczególnej życzliwości i uznania mianowicie zasług podczas wojny afrykańskiej, a dozwalając bezkarnego powrotu do swych chorągwi tym, którzy zbiegli, i teraz za winy żałują, tudzież by podać im sposobność do uczestniczenia w kampanii świetnej, rozporządzam na propozycyę Mojego tymczasowego ministra wojny i po wyrozumieniu Mojej rady ministeryalnej, jak następuje:

Art. 1. Wydaję amnestyę dla wszystkich szefów, oficerów i podwładnych armii i marynarki, tudzież dla wszystkich od tych departamentów zawisłych urzędników, którzy bez Mojego pozwolenia królewskiego lub bez pozwolenia szefów upoważnionych do wydawania takiego pozwolenia przed ogłoszeniem dekretu niniejszego się pożenili. Osoby znajdujące się w tym wypadku, jeśli są w Hiszpanii, mają o ułaskawienie swoje upraszać w przeciągu czterech miesięcy; tym którzy zamieszkali na Antylach, pozostawia się w tej mierze sześć miesięcy; a na wyspach filipińskich ośm miesięcy. Familie ich mają być upoważnione do żądania tych korzyści, jakie nastręcza regulamin instytutu wojskowego „Monte de piedad," jeśli tylko się wykażą, że tak oni, jak i głowa familii znajdowali się w chwili zaślubienia w przypadku przewidzianym w regulaminie rzeczonym. Familie tych, którzy używają praw wojskowych, mają przy wykazaniu się z potrzebnych w tej mierze właściwości także prawo użytkować z dobrodziejstwa tej amnestyi.

Art. 2. Również przyzwalam amnestyę dla dezerterów armii, marynarki i rezerwy rekruckiej, jeśli tylko stawią się dobrowolnie w terminie art. 1. oznaczonym, a w ciągu 6 miesięcy, jeśli znajdują się za granicą. Muszą służyć tylko tak długo, pokąd tylko będą zdolni do służby, i upoważnieni są do żądania wynagrodzenia za wszelkie służby późniejsze. Uwalniam nareszcie podoficerów i żołnierzy od kary, zawinionej z powodu przestępstwa rzeczonego, lub za dezercyę zamierzoną; unieważniam rozporządzenia względem transportu do armii zamorskiej, a to na korzyść tych, którzy w chwili wydania dekretu niniejszego nie dopłynęli jeszcze do miejsca zamierzonego. Podoficerowie tracą jednak ten stopień, jaki mieli podczas zbiegostwa, a amnestya nie rozciąga się do tych przestępstw, które nastąpiły dopiero po ogłoszeniu tego dekretu.

Art. 3. W rozpoczętych już procesach za przestępstwa wspomnione zastosować mają zwierzchności ten akt amnestyi dopiero po wydaniu i potwierdzeniu odnoszącego się wyroku; również mają się

odnieść do najwyższego trybunału sprawiedliwości we wszystkich wypadkach, gdzie tylko wypadałoby im uczynić to w razie stanowczego wydania wyroku.“

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Posiedzenie z 16. marca.)

Londyn, 18. marca. Dziennik *Herald* wspomina znowu o nieporozumieniu w gabinecie i że minister spraw wewnętrznych, p. Cornewall Lewis podać się chce do dymisyi. Inne wiadomości zaprzeczaja jednak stanowczo tej pogłosce. — Przyjazd dworu królewskiego do stolicy nastąpić ma w przyszły wtorek lub we środę. Rząd francuski przyzwolił już podobno na propozycye lorda Elgina, którego podróży do Chin niestoi już nic na przeszkodzie. — Wiceadmirał William Fanshawe Martin objął jak słychać w miejsce wiceadmirała Artura Fanshawe komendę floty średniomorskiej, a kapitan Seymour naczelne dowództwo tego okrętu liniowego, na którym książę Walii odbyć ma podróż do Kanady i Stanów zjednoczonych.

— Na posiedzeniu *izby wyższej* z dnia 16go marca wniósł hrabia *Ellenborough* interpelacyę co do obecnego położenia Neapolu. Poczytując doniesienia dzienników za przesadne, mniema mimo to mowca, że dzisiejszy skład rzeczy nie może potrwać długo w tym kraju. Słychać nadto, że znaczna liczba okrętów angielskich wpłynęła do zatoki neapolitańskiej. Czy dowódzcy tych okrętów mają jakie zlecenia na wypadek, gdyby kto zażądał ich pomocy. Książę *Sommerset* odpowiedział: Stosunki Neapolu są bez wątpienia „opłakane.“ Angielskie okręta znajdują się w zatoce dla ochrony angielskich poddanych i angielskiej własności, a oficerowie nie otrzymali żadnych zleceń szczególnych. Angielskie okręta przestrzegają z dawien dawna reguły, że nie prostym zbrodniarzom, ale osobom prześladowanym za swe zdania polityczne, winny udzielać opieki schronienia. Lord *Ellenborough* zaspakaja się odpowiedzią ministra, jeżeli dowódzcy angielscy nie mają innych instrukcyi jak tylko dopełniać zwykłych obowiązków ludzkości. Lord *Redesdale* nie może wierzyć, aby przeznaczeniem okrętów angielskich było udzielać schronienia zdrajcom stanu. Anglia nie pozwoliłaby tego u siebie obcym okrętom wojennym. Po słuszności powinna reguła ta wchodzić zarówno w obec silnych jak i słabych mocarstw. Lord *Malmesbury* jest tego samego zdania, zwłaszcza że kapitan okrętowy może się snadnie pomylić i pospolitego zbrodniarza wziąć za politycznego męczennika. Lord *Derby* mniema, że tego rodzaju polityczne prawo schronienia przysługa tylko podczas wojen domowych i rewolucyi. W Neapolu nie zdaje się jednak zagrażać tak pewny wybuch rewolucyjny. Hrabia *Grey* spuszcza się na roztropność angielskich dowódzców i pochwala, że rząd nie obałamucił ich osobnemi specyalnemi zleceniami. Na tem zamknęła się debata w tym przedmiocie a lord *Carnarvon* podnosi na nowo kwestyę sabaudzką. Najnowsze wiadomości telegraficzne stoją w rażącej sprzeczności z obietnicami zawartemi w depeszy hrabi Cavoura z d. 3. marca i lorda Cowleya z d. 9. marca. Czy rząd poczytuje te wiadomości za pewne, i czy zapowiedziana nota Thouvenela nadeszła i wyjaśniła sprzeczności? Książę *Newcastle* odpowiada: o najświeższych telegramach nie wie rząd nic więcej nad to, co wiadomo każdej osobie prywatnej. Nota pana Thouvenela nadeszła przed 24 godzinami i rząd zaledwie miał czas odczytać ją z uwagą.

W izbie niższej zapytał p. *Kinglake*, czy rząd może przedłożyć zgromadzeniu swoją odpowiedź na depeszę lorda Bloomfield z d. 3. marca w sprawie sabaudzkiej. Depesza lorda Bloomfield rzuca pomyślne światło na zachowanie się Prus, rząd pruski zamierza uczynić krok, podobny w pewnym względzie do wniosku mowcy. Krok ten będą poczytywały czasy następne za pierwszy początek pacyfikacyi Europy. Wypada się zatem spodziewać, że odpowiedź angielska była godną tak ważnego oświadczenia pruskiego. W zeszły czwartek oświadczył szanowny lord sekretarz stanu dla spraw zagranicznych, że Francya nie przeprowadzi anexyi, nie zasięgnąwszy porady wielkich mocarstw. Będzie mógł zatem ponowić zgromadzeniu zapewnienie, że nie zawiódł się w swem oczekiwaniu, lubo najświeższe wiadomości każą się tego obawiać. Sir *R. Peel* wniósł z swej strony zapytanie, czy rząd uznaje niebezpieczeństwo, jakie zagraża neutralności Szwajcaryi. Przygotowuje się występek nie tylko w obec opinii publicznej, ale także w obec Anglii szczególnie. Prywatny telegram donosi mu z Anecy, że ludność Sabaudyi i Nissy do tego stopnia obce obrobiły zabiegi, że władze municypalne gotowe głosować w każdej chwili za wcieleniem, i dla czego? bo użyto wszelkich rodzajów teroryzmu jak za czasów pierwszej rewolucyi, aby w prosty, szczery i nieoświecony lud wpoić przekonanie, że anexya nie może mu nic zaszkodzić, oświadczenie zaś przeciwne smutne pociągnęłoby następności. Mowca nie może także pochwalać postępowania Sardynii. Czytając ostatnią depeszę hrabi Cavoura przychodzi się do przekonania, że ten sardyński mąż stanu, obsypany niedawno pochwałami z ust szanownego lorda u steru rządu, wprowadził tylko w błąd rządy Jej król. Mości i osłaniał się zawsze tylko złudną i udaną powagą. Do kawalera Nigre pisał do Paryża, że nie sprzeda ani zamienia ani piędzi dziedzicznej ziemi swego monarchy, a tuż zaraz oświadcza, że rząd sardyński składa całą sprawę w ręce samych mieszkańców Sabaudyi. Jakgdyby ta sprawa była czysto tylko sardyńską lub francuską. Jestto jednak sprawa europejska. Lord *J. Russell* odpowiedział na to: Depesza lorda Bloomfielda zawiera sprawozdanie z rozmowy między baronem Schleinitzem a francuskim posłem, nie będąc żadnem rządowi angielskiemu wyraźnie zrobionem oświadczeniem nie wymagała osobnej odpowiedzi. Pozostałem jednak w ciągłych stosunkach i miałem niejedną konferencyę z pruskim posłem hrabią Bernstorffem. Mogę też upewnić, że sposób myślenia rządu pruskiego w sprawie wcielenia Sabaudyi zgadza się zupełnie z opinią rządu angielskiego. Nie mogę powiedzieć, aby mię zaspakajały dotychczasowe wiadomości z Wiédnia co do kroków, jakie w tej kwestyi zamyśla przedsięwziąć rząd austryacki. Łatwo zrozumieć, że gabinet wiédeński poniosłszy świeże pośrednie i bezpośrednie straty w Lombardyi i Toskanii nie bardzo gorliwie zajmuje się sprawą, która obchodzi stan posiadłości króla sardyńskiego. Przed miesiącem wysłałem notę do gabinetu wiédeńskiego, a przed trzema tygodniami podobną notę do gabinetu petersburskiego a zasmuca nas nie mało, że po tak długim przeciągu czasu nie otrzymaliśmy żadnego doniesienia, żeby pomienione mocarstwa zamierzały podnieść głos przeciw wcieleniu. Jeżeli Rosya i Austrya nie widzą potrzeby zajmować się gorliwiej tą sprawą, a Anglia i Prusy mają być jedynemi mocarstwami, których to bliżej obchodzi, zaś król sardyński dobrowolnie zgadza się na anexyę, to w takim razie trudna będzie opozycya. Depesza pana Thouvenela do hrabi Persigniego jest w duchu bardzo umiarkowanym. Francya zapiera się najzupełniej myśli o granicach naturalnych i mieni anexyę Sabaudyi specyalnym wypadkiem całkiem odmiennej natury. Lubo jednak wyraźnie mówi depesza, że Francya w sprawie tej ufa w roztropność i uczucie słuszności Europy, jednakowoż podnosi depesza tak dobitnie potrzebę zajęcia Sabaudyi dla bezpieczeństwa Francyi, że trudno myśleć, by objaw woli Europy wpłynął na postanowienia francuskiego rządu. Depeszy tej nie przedłożyłem jeszcze moim kolegom, a wyznaję zgromadzeniu wszystko co wiem. Cała depesza a mianowicie ustęp, co odnosi się do okręgów Chablais i Faucigny jest tak wielkiej wagi, że nie powiem nic więcej, jak tylko że jak najbaczniejszego wymaga zastanowienia. Jak tylko wygotuję odpowiedź, a Jej król. Mość zgodzi się z jej osnową, nie omieszkam depeszy tej przedłożyć niezwłocznie zgromadzeniu.

Francya.

(Załatwienie kwestyi sabaudzkiej. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 18. marca. Dziennik *Patrie* zawiera następujące półurzędowe oświadczenie:

„Donoszą nam z Turynu pod dniem 15. b. m., że kwestya sabaudzka załatwioną już została stanowczo między Francyą a Sardynią. Upewniają nas, że rząd cesarski wydał notę do mocarstw europejskich, aby uwiadomić je o stanie rzeczy i wyłuszczyć zarazem otwarcie powody osobistego bezpieczeństwa (*expliquer loyalment les motifs de securité personelle*), które przewodniczyły naszemu postępowaniu w sprawie sabaudzkiej. Dokument ten napisany jest w duchu, by uspokoić zupełnie Europę co do zamiarów i widoków Francyi.“

— Organizacya wojsk przeznaczonych do obozu w Luneville, St. Omer i Chalons ma być już zupełnie wykończona i naczelni wodzowie mianowani, nie zapadła tylko jeszcze stanowcza uchwała, czy obozy będą otworzone w tym roku.

— Miasto Douai ma zostać stolicą nowego departamentu, który przyjmie nazwę departamentu Skaldy.

— *Monitor* donosi, że radca stanu Michel Chevalier mianowany jest senatorem, a Riché, członek ciała prawodawczego, radcą stanu. Michel Chevalier w nagrodę za gorliwość przy układaniu traktatu handlowego z Anglią.

— Przedmiotem wniosku, który wkrótce będzie przedłożony ciału prawodawczemu, jest budżet policyi francuskiej i zapowiedziane od dawna przeistoczenie tej gałęzi administracyjnej. Ogółowa suma budżetu wynosi 7 milionów franków; wielką ich część zabiera z góry płaca znacznej liczby tajnych pomocników (auxiliaires), których funkcye nie są uprzednio określone. Płaca tych urzędników wynosi trzy franki dziennie.

Włochy.

(Sprawa uniwersytecka w Rzymie.)

Rzym, 12. marca. Sprawa Sapienzy skończyła się. Na adres studentów wydał jenerał Goyon następującą odpowiedź: „Jenerał dywizyi wzywa młodych studentów uniwersytetu rzymskiego, ażeby się spokojnie zachowywali, pilnując swoich kursów i słuchając przełożonych, i oświadcza im, że jeśliby zmusili policyę papieską wezwać jego pomocy, on jej pewno nie odmówi, gdyż prawo musi mieć swoją władzę, i ponieważ jego obowiązkiem jest, wspierać i wzmacniać władzę wszelkiemi środkami.“

Niemce.

(Moneta austryacka.)

Drezno, 16. marca. Dzienniki berlińskie zawierają prywatną wiadomość, jakoby przy próbie austryackich ćwierć-reńskowych monet przedsięwziętej w mennicy królewskiej w Berlinie miało się okazać, że o 2% mają mniejszą wartość od nominalnej. Nie wchodząc w szczegóły mniej ważne, musimy tu dołączyć uwagę, że król. saskie ministeryum finansów chcąc się przekonać o rzeczy, kazało w tutejszej mennicy królewskiej przedsiębrać dokładną próbę urzędową austryackich ćwierć-reńskowych monet. Jakoż nie okazał się przy tem choćby najmniejszy tylko ubytek co do wagi, i raczej przekonano się, że te monety mają przynależną wagę, i odbite są

z zachowaniem tych samych stosunków szacunkowej wartości, jak i monety odpowiedniej wartości nominalnej w innych państwach zjednoczenia monetarnego.

Rosya.

(Słabość ministra spraw zewnętrznych.)

Petersburg, 12. marca. Słabość niebezpieczna, na którą zapadł tego tygodnia minister spraw zewnętrznych książę Gorczakow, przejęła całą stolicę wielkim niepokojem. Już zeszłego tygodnia był minister cierpiący, lecz w poniedziałek zapadł tak silnie i nagle na zdrowiu, że życie jego jest w niebezpieczeństwie. Dopiero przedwczorajszej nocy nastąpiło przesilenie, a po niem i polepszenie, i dzisiaj jest już nadzieja, że książę w niedługim czasie odzyska zdrowie zupełnie.

Księstwa Naddunajskie.

(Nominacya księciu Michałowi serbskiemu. — Otwarcie izb w Bukareszcie. — Skład izby.)

Belgrad, 11. marca. Wczoraj nadeszła do tutejszego Baszy prywatna wiadomość, że wysoka Porta potwierdziła urzędownie księcia Michała jako serbskiego następcę tronu. Basza udał się niezwłocznie powinszować księciu. Ferman sułtański w tej sprawie ma nadejść temi dniami. *Augsb. gazecie powszech.* donoszą, że osobna deputacya uda się z Belgradu do Konstantynopola złożyć Sułtanowi podziękę księcia i narodu, przyczem także ma rząd serbski niektóre ważne zanieść przedstawienia.

Bukareszt, 10. marca. Hospodar zagaił dnia dzisiejszego posiedzenia izby następującą przemową:

Stanowisko polityczne księstw uznane zostało wyborem z 5go i 24go stycznia od wysokich mocarstw opiekuńczych, jak niemniej i przez Portę wysoką. Uwagę naszą zwrócić należy w tej chwili przedewszystkiem na moralne i materyalne ulepszenie narodu, by go podźwignąć z położenia smutnego, w jakie pogrążyła go przeszłość nieszczęśliwa.

W poselstwie mojem pismiennem z 6. grudnia r. z. oświadczyłem wyraźnie względem naszych potrzeb i środków, które według postanowień konwencyi mają być zaspokojone. Moi ministrowie przedłożą Wam cały poczet projektów o reformach stosownie do wymagań konwencyi.

Niezapominajcie szanowni Panowie deputowani, że powołaniem Waszem jest przystąpić do wielkich i ważnych reform, że piastujecie godność prawodawców, a przedewszystkiem pamiętajcie o tem, że za przyszłość odpowiedzialni jesteście narodowi i w obec Boga. Co do mnie, tedy uznaję, że stanowisko moje reprezentuje zasadę zjednoczenia, na której exystencya polityczna Rumanii polega; od Waszej mądrej i patryotycznej gorliwości jednak spodziewa się naród swego bytu pomyślnego. Bóg niech raczy Was oświecić i pobłogosławić.

Izbę więc, szanowni Panowie, ogłaszam za zagajoną.

Izba składa się z 73 członków prócz biskupów i arcybiskupa. Do 35 członków należy do umiarkowanej partyi liberalnej, która reprezentuje ministeryum; 15 do lewej i tyleż do przeciwnej strony; prócz tych pozostaje mała resztka niepewnych, których nie można jeszcze sklasyfikować.

Turcya.

(Wiadomości bieżące. — Przesilenie ministeryalne. — Organizacya sądownictwa. — Podatek czynszowy.)

Konstantynopol, 10. marca. Upewniają, że znaczniejsze poselstwa zagraniczne zaprotestowały tymczasem tylko pośrednio przeciw ostatniemu „irade" sułtańskiemu względem opodatkowania cudzoziemców dla ściągnięcia kaimów, a na wykonanie rozporządzenia tego zgodzić się chcą tylko pod pewnemi warunkami.

— Przesilenie ministeryalne nie pociągnęło za sobą żadnych niepomyślnych następności. Wszyscy ministrowie pozostają na swych posadach. Wielki wezyr pojednał się z swym poprzednikiem i przyjął jego program reformy. Temi dniami wyszła nowa organizacya sądownictwa. Rząd zamierza zaciągnąć znaczniejszą pożyczkę za granicą, a drugą mniejszą w Konstantynopolu. — Posłowie Francyi i Anglii zgodzili się, aby dodatek do podatku czynszowego spadał na Europejczyków, poseł zaś rosyjski zaprotestował jak najdobitniej. Na końcu stanęła umowa, że przeciw Europejczykom nie wolno używać środków przymusowych, exekwując zaległe opłaty.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 21. marca. Na wczorajszem posiedzeniu *izby niższej* oznajmił lord Castlerosse odpowiedź Królowy na adres. Jej królewska Mość dowiedziała się z przyjemnością o przyzwoleniu parlamentu na traktat handlowy, który umacnia stosunki przyjaźni między Anglią i Francyą.

Kinglake oznajmia, że otrzymał depeszę z doniesieniem, jakoby municypalność Sabaudyi oświadczyła się za pozostaniem przy Sardynii lub utworzeniem samoistnego państwa. Deputacya przyniosła to wotum do Turynu. Niechaj rząd angielski uwzględni to w odpowiedzi na ostatnią depeszę Thouvenela.

Lord *Russell* odpowiada, że rząd nie otrzymał jeszcze żadnej noty szwajcarskiej rady federacyjnej; odwołuje się do umiarkowania izby, ażeby rząd mógł swobodnie rozważyć, jak ma odpowiedzieć francuskiemu ministrowi spraw zagranicznych. Kwestya ta obchodzi całą Europę. Rząd usprawiedliwi w swoim czasie swoją politykę. Tymczasem potrzebne jest umiarkowanie.

Nissa, 17. marca. Tutejsza rada gminna uchwaliła wyprawić adres do Króla z prośbą, ażeby nie zezwalał na odstąpienie hrabstwa, albo przynajmniej wyjednał tyle, by ogłoszone było ziemią neutralną. Czterech deputowanych odjechało z tym adresem do Turynu.

Flensburg, 19. marca. Dziś nastąpiło zamknięcie zgromadzenia stanów. Nim jeszcze komisarz oznajmił koniec sesyi, prosił Thomsen-Oldensworth o głos; ale prezydent odmówił mu.

Wiadomości handlowe.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 14. marca. Na dzisiejszym targu było 106 wołów z Galicyi, z których 20 pozostało niesprzedanych. Ceny spadły w porównaniu z przeszłym tygodniem, tak, że cetnar mięsa wypadał na 20 zł. 15 c. w. a. Za najlepszą parę wołów wagi 880 ℔ mięsa i 160 ℔ łoju płacono 212 zł. 60 c.; za najpośledniejszą wagi 520 ℔ mięsa i 20 ℔ łoju 112 zł.; cena przeciętna z 61 sprzedaży wypadła na 80 zł. w. a. za 716 ℔ mięsa i 76 ℔ łoju.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. marca.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Belcredi Edm., c. k. pułk., z Przeworska. — Hr. Dunin Borkowski Stan., z Seredna. — Hr. Jabłonowski Lud., z Nastasowa.

Hotel europejski: Siemianowski Franc., z Siemiginowa.

Hotel Langa: Ks. Radziwiłł Wilh., z Rosyi. — Nawratil Ferd., c. k. porucz., z Czerniowiec. — Bartsch Ferd., c. k. rotm., z Gródka.

Pod koleją żelazną: Borzke Jan, c. k. porucznik, z Czech. — Handak Jan, c. k. podpor., z Wiednia. — Hajwas Adolf, z Isakowa.

Do domu zajezdnego nr. $509^4/_4$: Skaszyński Władysław i Popiel Antoni, z Suszycy wielkiej.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. marca.

PP. Eisenstein Karol, c. k. rotm. do Jaworowa. — Nowacki Kaz., do Tejsarowa. — Hr. Karnicki Felix, do Rogózna. — Ulenięcki Kwir., do Jaremkowa. — Jaworski Baz., do Rożanki wyżnej. — Młotkowski Wład., do Truszowiec. — Bogusz Adam, do Zawałówki. — Terlecki Felix, do Skorodna. — Hr. Gołuchowski Artur, do Łosiacza. — Hr. Poniatowski Cez., na Podole rosyjskie. — Fałkowscy Michał i Melchyor, do Petryłowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.05	— 6.4°	81.8	połud.-wsch. sł.	jasno
2. god. po poł.	325.45	+ 1.2°	64.5	„ „	„
10. god. wiecz.	325.34	— 3.6°	88.1	„ „	„

T e a t r.

Dziś na dochód spiewaczki opery nimieckiej panny *Soukup*, opera: **„Hugenoci"**. — Także koncert braci *de Lange* w sali towarzystwa muzycznego na fortepianie i wiolenczeli, z uczestnictwem panny Klotyldy *Bogdanowiczówny*.

T e r m i n a

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacyi i t. d.

Dnia 26. marca: Sprzedaż realności nr. 318-355 w Tarnopolu, a realności nr. 8. w Przemyślu.

Dnia 27. marca: Licytacya na wystawienie pomieszkania dla plebana w Daleszowie za pomocą ofert w Kołomyi. Sprzedaż realności nr. 339 w Suczawie.

Dnia 28. marca: Sprzedaż sumy ciążącej na dobrach Rzuchowa we Lwowie.

Dnia 30. marca: Sprzedaż realności nr. 189 miasto we Lwowie. — Wydzierżawienie podatku konsumcyjnego w Zaleszczykach i Tłustym w Tarnopolu.

Dnia 30. marca: Sprzedaż folwarku Broszniów w Rożniatowie. — Sprzedaż realności nr. 139 w Jaworowie. — Sprzedaż gruntu w Wołczkowie położonego w Kołomyi. — Sprzedaż realności nr. $200^3/_4$ w Stanisławowie. — Wydzierżawienie podatku konsumcyjnego w Narolu, Krystynopolu i Niemirowie w Żółkwi.

Dnia 31. marca: Licytacya na zabezpieczenie robót konserwacyjnych na gościńcach w obwodzie budowniczym Nadwórna za pomocą ofert w Stanisławowie a w obwodzie Tarnopolskim w Tarnopolu.

Kurs lwowski.

Dnia 24. marca.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	18	6	24
Dukat cesarski	„ „	6	20	6	28
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	65	10	85
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	4	2	10
Talar pruski	„ „	1	96	2	2
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	—	-	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	84	—	85	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	70	50	71	50
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	78	50	79	50

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 23 marca

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79 60 Metaliki po 5% za 100 zł. 69 60; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier .—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 861 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 190 20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 113 80. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 132.75. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.29, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 20. marca.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% . .	63 50	63 75
Z pożyczki narod. po 5%	77 40	77.50
Z r. 1851, ser. B. po 5%	95.—	96 —
Metaliki po 5%	68 50	68 60
dtto. „ 4½% . . .	59.50	59.75
dtto. „ 4%	54.50	54.75
dtto. „ 3%	40.—	40 50
dtto. „ 2½%	34 —	34.50
dtto. „ 1%	13 60	13 80
Przez. do wylos. z r. 1834	385.—	390.
„ 1839	121.50	122.—
„ 1854	102.50	102.75
Renty Como po 42 lir. aus.	15.75	16.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	66 —	67.—
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	52.—	53.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45. —	45.50
„ 3%	62.—	64.—
„ 2½%	60 —	61.—
„ 2¼%	52.—	52.50
„ 2%	46.—	47 —
„ 1¾%	40.—	41.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	66.—	67.—
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	52 —	53.—

B. Krajów koronnych	pien.	towar.
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi .	90.—	91.—
Węgier	72 —	72 25
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii . . .	69.50	70.—
Galicyi	70.75	71.25
Bukowiny	69.25	69 75
Siedmiogrodu . .	68.25	68 50
innych krajów kor.	86.—	94 —
Z klauz los r. 1867	—.—	—.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	78.50	79 —
Dług Tyrolu po 5%	66. —	67.—
„ 4%	52.—	53.—
Dług Saleburga „ 3½%	45. —	45.50
„ 3%	38.—	39. —
„ 2½%	32.—	33. —
Dług Krainy „ 2%	26.—	27. —
„ 1¾%	22.—	23.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł. . .	—.—	—.—
„ 2½% za 100 zł. . .	13.—	14.—
„ 2¼% za 100 zł. . .	—.—	—.—
„ 2% za 100 zł. . . .	—.—	—.—
„ 1¾% za 100 zł. . .	—.—	—.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	854.—	855.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	189 40	189 60
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	560 —	562.—
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	1952 —	1954
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	264 —	265 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	172.25	172 75
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k. .	131 50	132.—
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%) . . .	153 —	154 —
Kol. Karola Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 80 zł. (40%)	101.—	101.25
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	24.—	26.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	55.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	640.—	660.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	—.—	—.—
z wpłatą 60 zł. (30%) .	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w a. .	128.—	130.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	435.—	437.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	200.—	205.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	355.—	360.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k. . . .	340.—	345.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k. . . .	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102 —	102 25
10 „ 5%	98.—	98.50
przeznacz. do los. po 5%	92.75	93 —
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5% .	88 —	88 50
Gal. Tow. kred. po 4% . .	84.—	84.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	92.75	93. —
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	135.—	136.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	92.—	93.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	132.50	133.—
Kol. Gloggn. za 100 zł. .	83.—	84.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	94. —	94.50
Lloyda za 100 zł. . . .	—.—	90. —

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	102.50	102 75
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	103 —	103.25
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	127. —	128.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.50	38.—
Esterhazego po 40 zł. m. k.	84.—	85 —
Salma „ 40 „ „	38.50	39.—
Palfiego „ 40 „ „	36.60	37.—
Clarego „ 40 „ „	36.75	37 25
St. Genois „ 40 „ „	37.—	37.50
Windischgrätza 20 zł. „	22 75	23.25
Waldsteina 20 „ „	27.50	28.—
Keglevicha 10 „ „	16.—	16.50

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	114.50	114.75
Berlin za 100 tal. . . .	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal. . .	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	114.75	115.—
Genua za 100 lir. piem. .	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B. .	101.25	101.50
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	44 10	—.—
Londyn za 10 ft. szt . .	—.—	133.—
Lugdun za 100 fr. . . .	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr. . . .	53.40	53.40
Paryż za 100 fr.	—.—	—.—
Praga za 100 zł. w. a. .	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a. .	—.—	—.—
Wenecya za 100 zl. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piastr. woł. .	19.20
Konstantynopol za 100 piast. tur.	—.—
Dyskonto weks. Bank. nar. . . .	5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ	5%

Kurs złota.

	w przecięciu w w. a.	
Dukaty ces. men.	6 zł.	30 c
dtto. pełnej wagi . . .	6 „	$29^5/_{10}$ „
Korona	18 „	31 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „

Kurs korony w c. k. kasach 13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Statystyka W. księstwa Poznańskiego.) W końcu zeszłego roku wyszedł w Berlinie w języku niemieckim, ułożony przez pana Niederstettera: „Spis dóbr szlacheckich i niektórych większych posiadłości ziemskich w Wielkiem księstwie Poznańskiem.“ Spis nasamprzód podany wedle powiatów, potem porządkiem alfebetycznym, dalej idzie spis właścicieli rzeczonych posiadłości, także wedle porządku alfabetycznego, a następnie spis dzierżawców, królewszczyzn. W końcu wymienieni są członkowie obu izb sejmowych Wielkiego Księstwa, dalej dyrekcya i deputowani nowego Związku kredytowego, wreszcie krótkie notaty co do ludności Księstwa i tabela z sumarycznym wykazem, ile na każdy z powiatów przypada ludności i dóbr szlacheckich; osobne rubryki wykazują bliżej ilość polskiej i niemieckiej ludności, tudzież ilość polskich i niemieckich właścicieli dóbr szlacheckich w powiatach. Ilość mieszkańców w Księstwie podana jest w tem dziełku, wedle obliczenia z roku 1858 na 1,403.638; z liczby tej ma przypadać na ludność polską 783 692, na niemiecką 619.936. Znany profesor Dietrici, dyrektor biura statystycznego w Berlinie, zmarły w roku zeszłym, podaje w swym doręczniku (Handbuch) statystycznym państwa pruskiego, z roku 1858 daty insze; opierał on się na obliczeniu ludności w obwodzie rejencyjnym poznańskim, z roku 1852 a w obwodzie bydgowskim z roku 1846. Podług niego wynosiła ludność Księstwa w ogóle 1.351.008. Z liczby tej przypadało na ludność polską 850 000, na niemiecką 501.000. Biorąc podanie wzrostu ludności w Księstwie przez ten czas na 52.630 wedle pana Niederstettera i przypuszczając, iż wzrost ten jedynie po stronie niemieckiej jest ludności, to przecież nie otrzymamy liczby przez p. Niederstettera podanej, dodawszy te 52.630 do 501.000 wymienionych przez Dietericego. Suma wynosiłaby 553.630 a nie 619.936. Profesor Dietrici sumiennie wyznaje, iż brak jest pewnej zupełnie podstawy przy obliczeniu ludności w Księstwie wedle języka i pochodzenia. Mając w wykazach urzędowych podaną liczbę pewną mówiących tylko po polsku na 682 538, liczbę zaś podług wyznania katolików na 870.574, przyjął, by zbliżyć się ile możności do prawdy, ludność polską na 850.000 przyjąwszy liczbę Polaków mówiących także po niemiecku na 167.000. Owę więc liczbę 682 000 wyłącznie polskim mówiących językiem zaiste za najpewniejszą przyjąć można; liczba zaś 167.000 przyjęta przez Dietericego, co do Polaków mówiących także językiem niemieckim, każdemu obeznanemu ze stosunkami Księstwa prędzej za małą, niżli za wielką wydać się może. Otóż pan Niederstetter ma przeciw sobie co do dat ludności w swem dziełku podanych i powagę znanego z prac swych w świecie uczonym profesora Dietrici i wszelkie pozory prawdopodobieństwa, zbliżające się do oczywistej niemal prawdy. Ważny także na ostatniej stronie czytamy wykaz co do dóbr szlacheckich w Księstwie, których w ogóle jest 1424, z tych zaś 860 w ręku polskich, a 533 w ręku niemieckich właścicieli, resztujących jedenaście jest własnością korporacyi i instytutów.

(Czynność policyi targowej w Bruxeli.) Temi dniami zabrała w Bruxeli komisya targowa znaczną ilość masła przywiezionego na przedaż, że było źle robione lub za stare. Gospodynie, i w ogóle mieszkańce miejscy wychwalają z wdzięcznością skutki nowo zaprowadzonej ustawy, gdyż odtąd mają masło lepsze i zdrowsze, niż to dawniej bywało.

(Kawiarnie salonowe.) W społeczeńskich stosunkach i obyczajach wielkiego świata w Paryżu zaszły charakterystyczne mody w ciągu bieżącej zimy. Najznakomitsze damy dzielnicy St. Germain pourządzały kawiarnie w swych salonach, aby odstręczyć mężów od ich zwyczajnych zebrań w takzwanych cercles. W najwytworniejszym stroju odgrywa gospodyni domu rolę kantorowej kasyerki, a lokaje w wielkiej liberyi usługują gościom. W jednym z pałaców przy ulicy „de Varenne“ można jadać za kartą. Margrabina du T. przedkłada rachunki, a jest tak wprawną w adycyi, że znaczna zawsze sumka zbierze się ubogim. Mężczyźni wielkiego świata ubiegają się w zawody o podobne rachunkowe autografy margrabiny. W jednym z salonów najwyższej arystokracyi wolno nawet palić sygara, kupione u gospodyni domu po luidorze jedno. Dobry ton nakazuje wypalić przynajmniej pięć takich sygar a nadto napełnić nowym zapasem wypróżnioną paczkę. Wszelki ztąd dochód wpływa jak się snadnie dorozumieć można, na ubogich, a nowa ta moda zastępuje dobroczynne loteryе i uwalnia od nudów koncertów na cele dobroczynne, które od dawna wszelką straciły ponętę. Zresztą tego rodzaju kawiarnie arystokratyczne w dzielnicy St. Germain były już w modzie pod koniec upłynionego stólecia.

Dodatek tygodniowy Nr. 12.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1) Pismiennictwo w Galicyi. Do pismiennictwa w Galicyi, zapisy bibliograficzne od roku 1849.

Tablica pism czasowych i zbiorowych polskich z wyjątkiem Galicyi i Krakowa.

2) Wychowanie publiczne. Stan szkół, nauk i uczniów w lwowskim okręgu administracyjnym w roku 1858 i 1859.

I. Uniwersytet lwowski.

3) Starostwo Sanockie. Dokument z r. 1402 i kilku lat późniejszych.

Wypis z metryk koronnych zawierający rewizyę Starostwa Sanockiego uskutecznioną r. 1565 przez Krzysztofa Sokołowskiego, starostę rogozińskiego, na mocy ustawy z r. 1563.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* — *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*